

Rapport från expertgrupp och kommitté om frukt och grönsaker, 17 januari 2017

Sammanfattning

- KOM vill inte ta upp anpassningen av handelsnormerna på något möte, utan diskussionen ska skötas elektroniskt. De uppmanade alla som inte kommenterat att göra det snarast.
- Förordningarna som ska ersätta 543/2011 har precis publicerats på KOM:s portal för ”better regulations”. KOM siktar på ikraftträdande i slutet av maj. Det förutsätter att de här konsultationerna inte leder till några ändringar.
- KOM vill ändra i årsrapporterna. MS ska fortsätta att samla in detaljerad data, men ändringarna gäller vad som ska rapporteras till KOM. De vill ha skriftliga kommentarer på sitt förslag.

Expertgruppen för delegerade akter

1. Antagande av delegerad akt som ersätter 543/2011

Förordningarna har nu publicerats på KOM:s portal för ”better regulations”. Det betyder att KOM:s interna konsultationer nu är avslutade, efter flera månaders försening. Det har gjorts en del förändringar, men ingenting i sak. KOM lovade att skicka ut en version med markerade ändringar.

Förordningarna kommer nu att ligga där i fyra veckor. KOM hoppas att de inte kommer att få in så många synpunkter den vägen. Den här veckan kommer språkversioner för granskning, och MS får ett par veckor på sig att hinna igenom.

Förordningarna ska antas i slutet av mars, och publiceras i slutet av maj. De träder i kraft dagen därpå. Det finns dock övergångsregler, så MS kan behålla de gamla reglerna under en tid. De hade funderat på olika ikraftträdande för olika artiklar, men juristerna hade avrått från detta.

Några länder tyckte att ikraftträdandet kom alldeles för snabbt efter publicering; de ville ha tid på sig för att uppdatera sina interna dokument. Andra länder betonade att de ville att förordningarna skulle träda ikraft så snart som möjligt.

KOM var förvånad över att en del länder ville skjuta upp ikraftträdandet. De skulle fundera på saken. De har för avsikt att rapportera till vinkommittén i februari och återkomma i ärendet i mars.

2. Diskussion om effekterna av det ryska importstoppet

I augusti 2014 införde KOM krisåtgärder med anledning av det ryska importstoppet. Åtgärderna består i första hand av extra möjligheter till återtag och grön eller utebliven skörd. KOM presenterade situationen i januari 2017.

Totalt sett har 1,6 miljoner ton produkter omfattats av systemet, till en kostnad av 421 miljoner euro. Den mest återtagna produkten är äpplen. Sedan reglerna började tillämpas har Polen gjort de största återtagen, följt av Spanien, Italien, Grekland och Belgien.

I juli 2016 förlängdes åtgärderna med ytterligare ett år, fast då med mindre nationella kvoter än tidigare.

I januari är omkring 60 procent av kvoterna kvar, sett över alla länder och produkter. En handfull länder har utnyttjat nästan hela sina kvoter, medan andra nästan inte har gjort något alls. De största volymerna finns kvar i Polen, men det är känt att de började göra återtag sent enligt den här förordningen. De produkter som återtagits mest är äpplen, persikor och mandariner. Spanien, Belgien, Italien, Grekland och Nederländerna är de länder som gjort de största återtagen. Ungefär hälften av volymerna har gått till gratisutdelning.

Ett par länder undrade om de outnyttjade kvantiteterna skulle fördelas.

KOM hade under hösten frågat om outnyttjade kvantiteter. De har analyserat situationen, och kommer snart att bestämma sig för vad som ska hända med dessa. De beskrev sig som "känsliga" för MS synpunkter om det här, men de betonade att stödet var tillfälligt och att det håller på att fasas ut. Poängen var att hjälpa odlarna under en övergångsperiod, men inte att de ska ligga kvar i gamla mönster som inte längre fungerar.

Kommittén för trädgårdsprodukter

1. Frågor som kan gå till omröstning

Inga frågor om frukt och grönsaker kom upp för omröstning.

2. Trädgårdsprodukter

2.1 Processen för att anta ersättningsförordningar till 543/2011

Det här är samma förfarande som för den delegerade akten under punkt 1.1 på expertgruppen.

KOM räknar med att rösta om förordningen den 20 februari, på vinkommittén.

Det kommer ett dokument med markerade ändringar. KOM betonar att de inte gjort några ändringar i sak.

Ett par länder undrade vad som händer om konsultationen med allmänheten leder till att det kommer in förslag om ändringar. KOM tänkte ta ställning till det när de har sammanställt eventuella kommentarer. Om det kommer in rimliga förslag

på ändringar så kan förordningarna försenas, eftersom de då måste gå tillbaka till gruppen och öppna för en ny diskussion med MS och en ny intern förankring.

2.2 Diskussion om årsrapporterna om PO-stödet

Den 15 november var sista dag för medlemsländerna att skicka in årsrapporterna om PO-stödet.

KOM analyserar sedan rapporterna och kontrollerar att de är konsekventa, och därpå följer ofta ett läge där rapporterna går fram och tillbaka flera gånger mellan MS och KOM. En del fel blir aldrig korrigerade, vilket förstås inte är bra för de analyser KOM vill kunna göra med underlagen.

KOM har därför funderat på hur de kan få in bättre data, med fokus på den data de absolut behöver. De hoppas också att själva rapporteringen ska bli enklare. De har därför tagit fram ett dokument som kommer på Circac snart. De vill att MS ska fundera ordentligt på detta och kommentera skriftligt.

- Datan ska samlas in även i fortsättningen, men all behöver inte lämnas in. Istället vill KOM ha sammanställningar, och de vill också att datan ska vara tillgänglig för allmänheten i det skicket.
- De vill ha data om antal erkända PO, tillfälligt återkallade erkännanden, och antal medlemmar. KOM kan vilja dela upp det här per region och per produkt.
- För stödet vill de veta hur stora belopp det handlar om, antal verksamhetsprogram och vilka insatser som genomförs, med mera (se det utlovade dokumentet).
- För krisåtgärderna vill de ha data om volymer, värden och destinationer, med mera.

Det här innebär att bilaga V i 543/2011 ska ändras. Det kommer inte att hinna genomföras i år, så de nya rapporterna kommer troligen att dröja ett år eller två. Tills vidare gäller de gamla reglerna. Det är dock steg 2. Det första steget är att identifiera vilken data som är mest relevant och fokusera rapporteringen på den.

Ett land varnade för att det kan finnas regler som inte tillåter att datan görs offentlig, och ville att KOM skulle fundera på detta. De betonade också att vi bara bör samla in data som vi faktiskt använder till något.

2.3 Marknadssituationen för frukt och grönsaker

KOM presenterade situationen för några utvalda produkter.

Äpplen

EU-priserna ligger bara strax under femårsgenomsnittet, och över treårsgenomsnittet. Priserna är lägst i Polen; särskilt i december var de ganska låga men ändå även där högre än treårsgenomsnittet.

Polen och Tyskland ligger betydligt under EU-genomsnittet (23 respektive 40 euro/100 kg), medan priserna är betydligt högre i Frankrike (82 euro) och Italien (69 euro).

Ofta ökar priserna i december, men det hände inte den här gången, i alla fall inte i alla de stora producentländerna.

KOM noterade att Polen hade färre äpplen i lager nu än förra året, trots tidningsrapporter om motsatsen. De påminde om att landet hade kontrakt med Kina för ansenliga volymer, och den exporten verkar flyta på bra.

Tomater

Situationen för tomater stämde väl in på många andra produkter också. Det har varit en period av kallt väder på många håll, så skörden är försenad och utbudet mindre än vanligt. Det har drivit upp priserna till nivåer som ligger en bra bit över femårsgenomsnittet.

KOM noterade att tomatmarknaden kan förändras snabbt. För bara några månader sedan hade priserna legat under femårsgenomsnittet.

Importen från Marocko är just nu större än treårsgenomsnittet, vilket KOM inte hade väntat sig.

Ett land ville ha tätare rapporter om hur den här marknaden utvecklas. KOM siktade på att kunna rapportera varannan vecka.

Citrusfrukt

KOM noterade att priserna var höga, bland annat eftersom det varit fytosanitära problem i produktionsområden utanför EU.

2.4 Rapporter om äpplen och päron

En arbetsgrupp som arbetar med marknadsprognoser för äpplen och päron träffades den 18 november 2016. KOM ska rapportera från det mötet.

KOM beskrev tonfallet som något mer positivt än tidigare om marknaden framöver. För Tyskland, Frankrike och Italien såg det ganska bra ut för äpplen, men sämre för Tjeckien och Polen.

För **äpplen** har man skrivit ner produktionen något, bland annat på grund av omfattande hagelskador i Polen. Trots det är EU-skörden hög, men något under de två senaste åren. KOM menade att den något lägre skörden skulle kunna leda till högre priser.

Totalt sett räknar man med en skörd på 11.6 miljoner ton, varav 4 miljoner ton går till bearbetning.

KOM betonade att sektorn gjort stora ansträngningar för att diversifiera utbudet. Det märks bland annat på att man erbjuder fler sorter; en del stora sorter minskar och nya sorter ökar. Den ekologiska produktionen ökar också. Man försöker också hitta andra marknader, men förhandlingar med länder utanför EU är något som är komplicerat och tar tid.

Konsumtionen inom EU är viktig, eftersom den klart största delen av EU:s äpplen säljs inom unionen. Utvecklingen i Kina var också intressant, eftersom det är en växande marknad.

EU:s export har varit oförändrad i volym, men värdet har minskat med fem procent jämfört med förra året. KOM konstaterade att vi visserligen kan hitta andra marknader än Ryssland, men det är svårt att få bra priser där. Nordafrikanska länder har tagit emot ökande volymer, men det är instabila länder och inte särskilt pålitliga marknader.

KOM noterade att om vi vill sälja till Asien så måste vi ha sorter som tilltalar de konsumenterna. Asiater har en tendens att vilja ha sötare frukt.

Ett orosmoment är vad som händer när UK lämnar EU, eftersom landet är en stor nettoimportör. Det försvagade pundet var också något sektorn funderade på.

För **päron** såg det ännu bättre ut än för äpplen, eftersom man räknar med att produktionen blir nio procent lägre än förra året. Samtidigt räknar man med mycket god kvalitet på päronen, så priserna bör öka.

Möjligheterna att exportera till länder utanför EU såg dock ganska svaga ut. Brasilien minskade sin import, men å andra sidan ser efterfrågan ut att öka i Asien. KOM trodde att det kunde öppnas stora möjligheter där, men det förutsatte att man kunde reda ut en del SPS-frågor.

2.5 Övriga frågor, trädgårdsprodukter

Punkt om handelsnormer

EU:s produktspecifika handelsnormer har inte anpassas till den senaste internationella versionen. Det betyder att det finns en del smärre skillnader mellan EU:s och FN:s regler, vilket är olyckligt eftersom det leda till missförstånd och problem.

Flera länder frågade om tidsplanen för det här arbetet.

KOM svarade att de ville föra diskussionen elektroniskt snarare än i gruppen.

En handfull MS har skickat skriftliga kommentarer på det utkast vi fått se i oktober, och de ville ha mer av den varan. De väntade fortfarande på detta.

En delegerad akt kommer så småningom, som anpassar EU-normerna till FNECE. Det ska vara klart senast det tredje kvartalet i år.

KOM frågade särskilt efter konkreta förslag på att förbättra artiklarna, särskilt med avseende på att förbättra reglerna för internethandel.

När det gäller det mer omfattande arbetet om förändringar så ska KOM genomföra en studie om handelsnormer i allmänhet. Ett tidigare dokument med olika förslag för just frukt och grönsaker gäller inte längre. Det kommer inte att resultera i något före 2018.

Ett land undrade om studien skulle handla om handelsnormer i allmänhet eller bara om frukt och grönsaker? Och den skulle inte vara klar förrän nästa år?

KOM bekräftade att det handlade om en utvärdering av handelsnormerna i allmänhet, men inte med några rekommendationer om vad som händer sedan. Efter 2018 kommer KOM att veta mer. Just nu tänker de inte ändra sin inställning till handelsnormer. En ren anpassning till Lissabon-fördraget kommer dock att behöva genomföras, och i så fall under 2018.

Rapporter till KOM om PO

KOM påminde MS om att de måste rapportera godkända belopp för verksamhetsprogrammen senast den 31 januari (artikel 97a). Även uppskattade belopp för erkännanden (artikel 97 c). Rapporterna ska skickas via ISAMM.

Om rapporterna kommer för sent kan KOM inte göra sin budget som planerat.

Rapport från Newcastlegruppen

KOM informerade om det möte vi i Newcastlegruppen hade igår med KOM för att diskutera kontrollfrågor.

I framtiden vill KOM att rapporter från sådana möten läggs ut på Circa. Det kommer också att komma en sådan rapport från gårdagens möte.

Det är också möjligt att de här diskussionerna istället ska hållas inom ramen för expertgruppen senare. KOM skulle vara mer bekväm med att diskutera i en större grupp. De ska återkomma till den frågan senare.

Ett land påminde om att Newcastlegruppen inte är sluten. Alla är välkomna och vi kommunicerar så brett som möjligt.

Nästa möte

KOM räknar med att gruppen möts varannan månad framöver, men en del frukt- och grönsakspunkter kan komma på vinkommittén däremellan.

Nästa möte hålls den 14 mars.